

Vakıflar Dergisi

Prof.Dr. Orhan Cezmi Tuncer*

10 yy'da İran coğrafyasında ve Maveraünnehir'de biriken sayısız Oğuz boyuna yeni ülke arama çalışmaları, büyük Selçuklu Hükümdarı Sultan Melik Şah günlerinde, en ince ayrıntısına kadar hazırlanıp, 11. yy'da uygulamaya kondu. Kafkaslara ve 1071'le Küçük Asya'ya yönelik, bu düzenlemenin (plan) uygulama aşamasıdır.

Küçük Asya'ya gönderilen ilk dört kumandanın nerelere yerleştikleri, iç işlerinde serbest, dış işlerinde Büyük Selçuklulara bağlı anlayışları başarıyla uygulandı. Bu göç; yeni bir ülke yaratmak, bir daha geri dönmek ruhu taşıyordu. O nedenle barışçıl, arkadaş, komşu ve dostça davranış, tarım ve hayvancılıkla yaşamlarını sürdürmek açısından yararlı oldu. Yerli halkla ilişki, alışveriş (ticaret) kaynaşmayı kolaylaştırdı. Bu konuda oldukça bol ve derinlemesine yayınlar vardır. Dalga dalga, oba oba gelenler kent yakınlarında, yaylalarda, kışlaklarda sessiz sedasız, ancak gayret ve kararlı bir yöntem uyguladılar. "Bir Od yaktık, Urumeli'ne attık" parolası aslında bir insan göçü yanında bir kültür kaymasıydı. Kısa süre sonra başlatılan Haçlı seferleri bu akımı önleyemedi. 12. yy. sonunda buraya gelen Batılı gezginler, yazarlar artık Küçük Asya'nın bir Türk eli olduğunu istemeseler de gizlemezler.

Bu yurt edinmenin önemli koşulu, göçerlikten yerleşikliğe geçmektir. Tek dört kumandan kendi çaplarında, ancak özenle yapılaşmaya yöneldiler. Böylece Küçük Asya'dan (Rumeli'den) Anadolu'ya, kendi mimarlık niteliğini de oluşturmaya başladı. Bu, ne Uygur ne Karahanlı ne Gazneli ve ne de Büyük Selçuklu idi. Yeni bir Türk İslam görünümü doğdu. Hiçbir sanat, daha öncekilerden soyutlanmamıştır. Yerli değerler, özellikle "taş"ı tanıma bu biçimlemede önemli verilerdi. Önemli olan, kendi kimliğini oluşturmaktı öyle de oldu.

1. Orhan Cezmi Tuncer, "Anadolu'da Türk Sanatı ve Yerli Kaynaklarla İlişkileri Üzerine bir Deneme, "Vakıflar Dergisi XI, Ankara, S. 239.
2. Orhan Cezmi Tuncer , "Anadolu'nun İlk Dört Selçuklu Kumandanı ve Yaptırdıkları Yapılar", Vakıflar Dergisi S.12, Ankara 1978, s. 137.

Orhan Cezmi Tuncer, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi Restorasyon Anabilim Dalı Başkan Emeklisi.

Vakıflar

Kişisel yapıları (ev, dükkan, değirmen v. b.) yanında, büyük ölçüde toplumsal yapılar Küçük Asya Türk İslam özelliği taşıırken, bunların işletilmesi ve onarımları oldukça önemli bir başlıktır. Zaman zaman yayınlarımızda bu konuya değiniyoruz. Tüm bunların yanında, bunların işletilmesinde, Oğuz boyları Asya'daki deneme ve birikimlerinden yola çıkarak vakıflar kurdular. 1970'lerde bu sayı 2000 – 2500 olarak sanılırken, yapılan arşiv araştırmaları, bu sayıyı 25. 000'lere yükseltti. Vakıflar Genel Müdürlüğü tüm zenginliği "Arşiv" boyutunda saklayamazdı. Tanıtmak ve yayınlamak gereği duydu. İşte 1938 yılında başlayan "Vakıflar Dergisi" bu olgunun, paylaşımın geri durulmayan sonucudur.

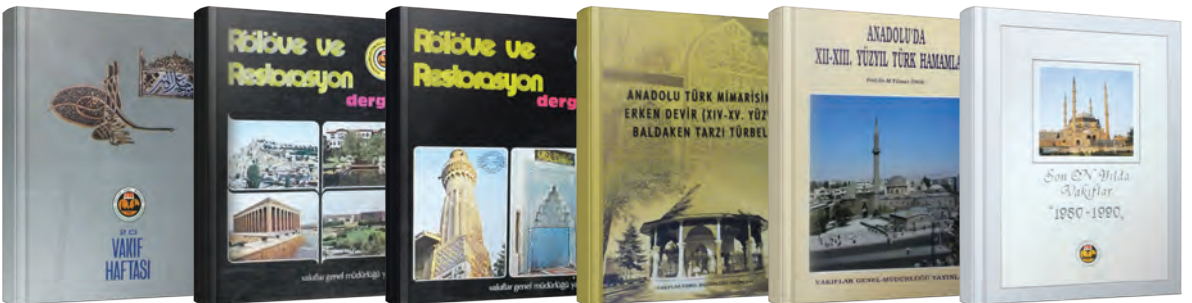
Vakıflar Dergisi

Büyük bir boşluk doldurduğu için sayılar hemen tükenmiş ve 1967 – 68’de ikinci baskılarına geçilmiştir. Dergi birkaç açıdan incelenecektir. Görsel (fiziksel) yönü, baskı yöntemleri, yıllara göre dağılımı, genel müdürlerin eğilimi, yazarlar, konular ve kapsamı giderek gelişir.

a. Görsel (fiziksel) yönü:

Bilimsel ve sanatsal bir yayın olduğu için, el kitabı boyutları arılmış (temiz ölçek) 196 x 273cm yeğlenmiştir tüm sayılarda. Tek 11 sayıda kapak, sırt ve arkası beyaz kuşe kartondur. Kapakta bir çerçeve, bunun içinde üstte kurum adı, ortada iri olarak dergi adı ve sayısı (ekleriyle birlikte), altta da basımevi yeri ve yılı yazılıdır. Yayının tümü siyah-beyazdır. 39 sayının yıllara, sayfa sayılarına göre dizini şöyledir:

- Yeteri kadar yazı toplandığı zaman yeni bir sayı çıkarıldığından sayfa sayıları farklıdır. 1-11 sayıları içinde en incesi 171 (Sayı VI, 1965), en kalını 556 sayfadır (Sayı 11, yıl ?).
- 12. sayıdan başlayarak kuşe karton kapak, sırt ve arkasıyla birlikte renkli olur. Konular hep vakıf kaynaklıdır. İçinde siyah – beyaz yeğlenmek durumundadır.
- Sayı 13’te (743 sayfa) siyah – beyaz baskıya ilk kez içinde 13 renkli yaprak yer alır. Atatürk portreli renkli kapak sırt ve arkası dergiye bir ayrıcalık katar.
- Sayı 14 (yıl 1982) ince olmasına karşın (162 sayfa) içinde 11 renkli yaprakla artış gösterir.
- Sayı 15’te (yıl 1982, 156 sayfa) içeride renkli yaprak sayısı 4 ‘e düşer. Sayı 16’da 8’de 12 yaprak renklidir (yıl 1983, sayfa 188).
- Sayı 17 (yıl 1984, sayfa 204) ve sayı 18’de (1984, 205 sayfa) hiç renkli sayfa içermez. Şimdiye kadarki renkli sayfalar, el yazması bezeme ağırlıklıydı. Vakıf yapıları konu edildiği halde, böyle çıkması anlaşılammaktadır. Ancak yazarların verileri renkli sayfaları oluşturur. Şimdilik yönetim bu konuda bir ek yapma alışkanlığında değildir.
- Sayı 31’de katılırsa, iç sayfalarda renkli yaprak sayfaları azalarak, çoğalarak devam eder.
- 32. Sayıdan başlayarak (yıl 2010) kapak artık fotoğraf yerine beş lalenin bezediği, sadece iki rengin yer aldığı bir sadeleşmeye gider. Çerçeve ve bunun gibi süsleyici ayrıntılar kalkar. Üstte Vakıflar Dergisi adı, hemen altında yıl ve sayı, bunların solunda da Vakıflarca benimsenen bir rozet (arma, simge) 25 cm çapında yer alır. Sayfa altında da kurum adı, ili yazılıdır. Bu, ilk yılın siyah – beyaz karton kuşe kapak ile renkleri arasında daha tehdiye bir anlayıştır. Renk sayısı ve konu birleşince, magazine, mecmuaya dönüşen bir dergide nerede durulması gerektiği önemlidir. Bilimsel ve sanatsal bir yayın için ağırbaşlı, sade, alacasız – bulacasız bir sunuş yeğlenmiştir.

- 39. sayı da katılırsa artık bu kapak, tek tipe dönüşmüş, sadece her sayıda ayrı bir renk kullanılmıştır. Belki bunu da tek renge indirgemek uygun olacaktı. Kağıt ve baskı seçiminde daha tutarlı, ağırlıklı bir yolun izlenmesi olumlu yönüdür. Her yıl yeni bir sayı çıkarma arzusu, sayfa sayılarını ortalama 250 'lere çekecektir ki oldukça doğaldır. Şimdilik 39 sayısı çıkan Vakıflar Dergisi, niceliği giderek gelişip sonunda sadeleşen tek tür (tek tip, üniform) bir çizgi izlerken içeriğiyle ciddi bir yayın özelliğini korumaktadır. Derginin bu niteliğini yazar ailesinde ve bunu öne alan kurum anlayışında aramak gerekir. Bu nedenle 1. sayısından başlayarak hangi sayının, hangi genel müdür döneminde çıktığını incelemek, ondan sonra da yazar ailesine ve konularına eğilmek gerekecektir. Bununla ilgili dizin aşağıda olup bilgiler Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden sağlanmıştır.

SAYI	YILI	SAYFA	GENEL MÜDÜR	YAYIN SORUMLUSU
1	1938	430	FAHRİ KİPER	-
2	1942	850	FAHRİ KİPER	-
3	1956	327	ORHAN ÇAPÇI	HALİM BAKI KUNTER
4	1958	335	ORHAN ÇAPÇI	HALİM BAKI KUNTER
5	1962	280	NİHAT DANIŞMAN	M. ZEKİ ORAL
6	1965	180	NİHAT DANIŞMAN	ALİ UYGUR
7	1968	234	FERAMUZ BERKOL	İRFAN CENKÇİ
8	1969	366	FERAMUZ BERKOL	NİYAZİ BAYRAKTAROĞLU
9	1971	470	FERAMUZ BERKOL	NİYAZİ BAYRAKTAROĞLU
10	1973	478	FERAMUZ BERKOL	NİYAZİ BAYRAKTAROĞLU
11	1977	376	OSMAN NURİ ÇATAKLI	İBRAHİM ATEŞ
12	1978	430	M. FUAT ÜNVER (vekaleten)	İBRAHİM ATEŞ
13	1981	743	GALİP YİĞİTĞÜDEN	İBRAHİM ATEŞ
14	1982	162	GALİP YİĞİTĞÜDEN	İBRAHİM ATEŞ
15	1982	156	GALİP YİĞİTĞÜDEN	İBRAHİM ATEŞ
16	1982	163	GALİP YİĞİTĞÜDEN	İBRAHİM ATEŞ
17	1983	188	GALİP YİĞİTĞÜDEN	İBRAHİM ATEŞ
18	1984	205	GALİP YİĞİTĞÜDEN	İBRAHİM ATEŞ
19	1985	294	LEYLA ELBRUZ	İBRAHİM ATEŞ
20	1988	487	ŞENER MACUN	İBRAHİM ATEŞ
21	1990	431	ŞENER MACUN	İBRAHİM ATEŞ
22	1991	447	ŞENER MACUN	İBRAHİM ATEŞ
23	1994	352	FADIL ÜNVER	İBRAHİM ATEŞ
24	1994	352	FADIL ÜNVER	İBRAHİM ATEŞ
25	1995	308	BAYRAM ŞİBİL (vekaleten)	İBRAHİM ATEŞ
26	1997	440	NAZMİ İŞERİ	İBRAHİM ATEŞ
27	1998	240	MUSTAFA KETEN	SADİ BAYRAM
28	2004	363	YUSUF BEYAZIT	TAHSİN TÜRKER
29	2005	527	YUSUF BEYAZIT	AHMET ÇELTİK
30	2007	518	YUSUF BEYAZIT	TAHSİN TÜRKER
31	2008	334	YUSUF BEYAZIT	ENVER ALTINTAÇ
32	2010	254	YUSUF BEYAZIT	ADNAN TÜZEN
33	2010	188	YUSUF BEYAZIT	CUMA ATABAY
34	2010	230	ADNAN ERTEM	CUMA ATABAY
35	2011	284	ADNAN ERTEM	CUMA ATABAY
36	2011	199	ADNAN ERTEM	CUMA ATABAY
37	2012	285	ADNAN ERTEM	ADNAN TÜZEN
38	2012	202	ADNAN ERTEM	ADNAN TÜZEN
39	2013	196	ADNAN ERTEM	ADNAN TÜZEN

Derginin 1. sayısından başlayarak (1938-2013) 14 genel müdür görev alır.

1. sayı, Sn. Genel Müdür Fahri Kiper günlerinde baştaç iki sayı çıkarılır. Orhan Çapcı, Nihat Danışman günleri de böyledir. Feramuz Berkol döneminde 4 sayı yayınlanır (1968 – 1973). Sn. Osman Nuri Çataklı ve M. Fuat Ünver günlerinde (1977 -1978) birer sayı çıkarılır. Galip Yiğitgüden'in 1981 – 1984 görev süresinde (4 yılda) 6 dergi basılır. Bu olumlu bir atılımdır. Leyla Elbruz (1985) 19. sayıyla yetinir. Şener Macun 1988 yılından 1991'e kadar (3 yıl) 3 dergi yayınlanır. Fadıl Ünver 3, Nazmi İşeri ve Mustafa Ketten döneminde beşer sayı gerçekleştirilir. Böylece Vakıflar Dergisi 27. sayısını gerçekleştirmiş olur.

Yusuf Beyazıt bir atılımcı ve yayın tutkunudur. Onun döneminde dergi her yıl birer sayı çıkarılır. 2007-2010 yılı arasında 6 dergi yayınlanır. Bu bir rekordur. Biliyoruz ki, yalnız Vakıflar Dergisi'yle yetinilmemiş Vakıflar haftası ve kitaplar da bunlara eklenmiştir.

2010 yılında görevdeyken Dergi'nin 34. sayısını yayınlanır ve günümüze kadar 6 dergi yayınlanarak 39. dergi ortaya çıkar.

32. sayıyla başlayan ve sadeleşir diyebileceğimiz kapak düzeni Sn. Yusuf Beyazıt günlerindedir. Bizce bu, tek dosyalarında başlayan, o günlerin ekonomik koşulları ve baskı tekniğinin sonucu olan sade, kuşe karton kapak anlayışına daha sıcak bakan, bilimsel yayın anlayışını öne alan, herhangi bir reklam dergisi, sayısı, broşürü vb anlayışından arınan ağırlıklı, ağırbaşlı bir tutumun ürünüdür.

Vakıflara Tanışmam

Bu, 1960'lara iner. O tarihte iç kalede, Hz. Süleyman Camisi kuzeyinde, sur üstüne yapılmış ana binalardan birinde kalıyorlardı. Müdür Aziz Bey baba dostuydu . Aynı sokakta oturduğumuz için eşi ve iki oğlunu da tanıyordum. Sonra Mesudiye Medresesi'ne taşındılar ve yeni yeni müdürlükler atandı. Kendi içine kapanık, sınırlı olanaklarıyla evkaf idaresi gelirleriyle yetinir, etkili bir rol oynamazdı. Hemen hemen her devlet dairesi böyleydi. İyi bir iş, çokçası yetişmiş çalışanlar, işbilir yönetim devletçilik ağırlıklıydı.

1956 yılında o zamanki adıyla İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümünü bitirip Diyarbakır'a döndüğümde, kentin ileri gelenleri bana pırıl pırıl okumuş bir genç olarak bakıyor ve herhalde çokça ümitler besliyorlardı. Günün birinde deprem nedeniyle zedelenmiş ve yıkılmış olan yapıları yerinde incelemek üzere, Diyarbakır Milletvekili ve Devlet Bakanı olan Vefik Pirinçcioğlu, yanına Vakıflar Genel Müdürü Nihat Danışman'ı alarak kente gelmişler; inceleme süresince beni kılavuz seçmişlerdi. Bu herhalde vilayet, belediye ve Ticaret Odası'nın ortak kararıydı. Eski eserlere yatkınlığım, Diyarbakır Atatürk Anıtı Kaidesi ve çevresinin düzenlenmesi işinin doğrudan bana verilmesi elbet bir rastlantı değildi. Babamın, kentin en eski stüdyo fotoğrafçısı oluşu ve sanatsal ağırlığı biliniyor ve bu yönünün bana da geçtiğini yetkiler görüyorlardı. Gezi süresince sürücünün yanında oturdum. Sorarlarsa, dilimin döndüğünce yanıtlamaya çalışıyordum. İşim gereği Ankara'ya geldikçe ve vakit bulursam Nihat Bey'e uğruyordum. Böylece göz bağımız devam etti.

O tarihlerde Vakıflar Genel Müdürlüğü Ulus'ta Gençlik Parkı'na karşı olan tarihi tiyatro yapılarındaydı. Sekretarya galiba bir akslık bir odadaydı. Sade düz masa, 30-35 cm çapında saksılı bir çiçek, bir-

kaç sandalyeyle yetinilmekteydi . Genel Müdür odası, 3 aksı(oda) birleştiren, güneye bakan, pırıl pırıl, aydınlık, temiz ve sessiz bir durumdaydı. Karşı odalarda pek işini işleyen kimseler yoktu. Her tarafın sakin dural oluşu dikkatimden kaçmadı. Günün birinde 21 Şubat 1966 günü bu tanışma, Abide ve Yapı İşleri Bakanı Ekrem Demirtaş'ın önerisiyle Vakıflara davet edildim. Bir ay kadar sonra, yatırımların genel müdürlükte hazırlanması amacıyla bana Rölöre Bürosunu kurdurdular ve beni şef yaptılar.

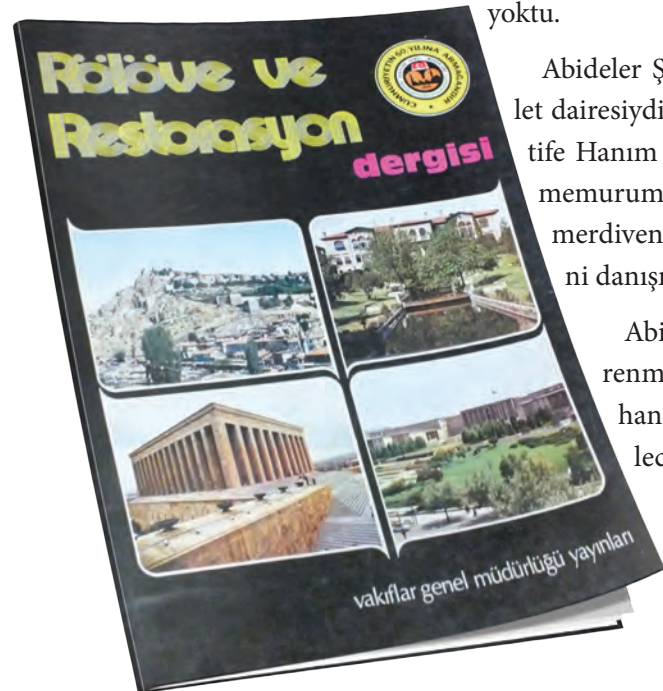
Artık bir Vakıf elemanıydım. Sorunları, kişileri yakından tanımaya başladım. “Ben bir işi nasip edeceksem, sebebini de halkederim” diyordu Tanrımız, Yüce Kitabımızda. Yılmaz Bey’le de böyle tanıştık. Abideler Şubesi kıymetli restoratörlerinden Cafer Hanlıoğlu günün birinde “Abideler Şubesi Mühürhassıs Müşaviri Yılmaz Önge buraya gelecek gel tanıştırayım, demişti. Genç pırıl pırıl, tertemiz ve o derecede de kibar bir İstanbul efendisiydi. Çizdiğim projeleri parafalayarak Ankara’ya götürüşü, odada epeyce reklam olmuştu anlaşılan. Bölge Müdürlüğü, eski eser müteahhitlerinin beni çok öğmeleri, işe davet edilmemin alt yapısını oluşturmuş.

Bir sene kadar sonra Genel Müdürlüğe, Feramuz Berkol atandı. Genç, atak, ufku geniş, uzak görüşlüydü. Sormayı, yanıtlamayı sever, yağcılığa kızardı. Mücadeleci ve inandığını uygulayan bir idareciydi. Kısa sürede bu kimliği Vakıfları etkiledi. Memur anlayışlı 2490’a sığınmış kafaları hiç sevmezdi. Kuşadası Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı’nı, restorasyon teknisyeni Ahmet Akseki ile yürütürken alka mobilyalarına geldi. Klup Meditesaiaya kiralanmış, kullanım projeme uyararak mobilyalarının Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Ağaç İşleri atölyesine verilmesine bu tutucu muhasebe kadrosu oldukça karşı çıkıyor ve genel müdürü endişelendiriyorlardı. Sonuçta sorumluluğu üstüne alarak mobilyalar arada yaptırıldı. Kamyona yüklenip Kuşadası’na gönderdim. Ben de uçakla ulaştım. Kulübün yöneticisi Jaklin hanım beni İzmir Hava Alanı’ndan alıp Kuşadası’na götürdü. O tarihlerde beş yapı programa alınmıştı. Bunlardan İstanbul Haseki Külliyesi, Kuşadası’ndakiyle birlikte gerçekleşti.

Vakıflar dışa açılıyor, yapıları turizm amaçlı kiraya veriliyor, tanıtıma özen gösteriliyordu. Bu günkü varış noktasının başlangıcı o tarihlere uzanır. O nedenle bir Vakıf Haftasında, Vakıf idaresini Vakıflar Genel Müdürlüğü yapan Sn. Feramuz Berkol’du dedim. Gelip buna teşekkür ettim. Kendi içine kapalı, geleneksel devlet dairesinden yeni bir kimlik oluşması kuşkusuz ileri görüşlülüğün ürünüdür. Ben 50 yılda bunu çok iyi gördüm ve yaşadım. Feramuz Berkol Bey’in elinde elbet sihirli bir değnek yoktu.

Abideler Şubesi de sınırlı olanaklarıyla, gelenekselleşmiş bir devlet dairesiydi. Sekreter Mahir Abay her yana yetişiyor, daktiloda Latife Hanım gözlerini kırpa kırpa işini yürütüyordu. Hele bir evrak memurumuz var ki “Şu evrakı siliyorum “ dendiğinde, gerekiyorsa merdivene çıkıp üst sıradaki dosyalardan birini indiriyor ve istene-ni danışmadan veriyordu. Bu işte yıllanmıştı.

Abideler Müdürü Y. Mimar Nedim Onat, bilmediğim, öğrenmek istemediğim bir nedenle işine küsmüş gibiydi. “Orhancığım! Görüyorsun durumu...” derken bana burada gelecek yok mu demek istiyordu, bilemiyorum.

Buna karşılık Mimar Yılmaz Önge çalışkan, uyanık, bilgili ve çevresi geniş bir elemandı. Boşuna Mütehasıs Müşaviri olunmazdı; çalışmalarını destekledi. Önasya Dergisi sahibi Sadi Bayram ile tanıştırdı. Bir an önce yazıya başla, haydi, haydi diyip durdular. “Bir gün başlayacam ve hiç aralık vermeyecem” diyordum. Öyle de oldu. Vakıflar büyük bir hazinedir, ummandır. Yeter ki kıyaslanmasını ve yardımcı olmasını bilelim.

Vakıflar dergisinde on beş vakıf haftası kitabında on üç ve Vakıflar Genel Müdürlüğü’nce yayınlanan Sivas Dergisi şifa yapı topluluğunda bir yayın vardır, (toplam 29).

Doksani aşan yayımlanmış yazılarının ek 11 tanesi Önasya dergisindedir.

Vakıf arşivindeki çok zengin belgelerin yayımlanması gereğini duyan Sn. Başkol, özellikle bunlarla ilgili üniversite öğrencilerine Arşiv-tescil dairesi yanında abideler proje arşivini de açmayı uygun gördü. Her gün pek çok sanat tarihçisi ve tarihçi öğrenci arşiv müdürümüz Güler Bilecen hanıma gelip bilgi alırlardı. Bana uğrayanları da hiç geri çevirmedi.

Bir gün genel müdürümüz beni çağırdı. Bu açılımla yetinilmemesi gerektiğini, projelerimizin de uzun uzun yayımlanması gereğini istedi. Konuya sıcak baktığımı ancak 1/50 ölçekli bu projelerin üzerinde yardımcı pek çok çizgi rakam ve kotların olduğunu, bunların küçülünce birer leke gibi duracağını (babam fotoğrafçı olduğu için sonucu kestirebileceğine) bu nedenle bunların yayıma elverişli biçimde (prezentabl) yeniden çizilmesi gerektiğini belirttim. Eğer isterseniz bu yolda yeni bir yayına daha başlayabileceğimi söyledim. Rölöve-resterasyon dergisine 1971 yılında böyle başladık. Önsözümüzü sayın Başkol yazdı. Burada 11 yazı vardı.

Genel müdürümüz konuları izler; peşini bırakmaz ve olumlu eleştirilere olgunlukla yer verirdi. “Olur efendim” onun hiç değer vermediği davranışı.

Dergi dört sayı çıktı. Aydın Kuşadası Öküz Mehmet Paşa kervansarayını 1/100 ölçeğiyle yeniden ve istediği doğrultuda yedinden çizdirerek baskıya sundum. Aradaki fark iyice anlaşılır, dergi altı sayı olarak çıkıp durdu. 1980 yılında kadrolu olarak Gazi Üniversitesine geçince gerisi izlenemedi.

Sonradan öğreniyorum ki benden sonra fotoğrafçımız Saffet Serpil beyden bu yönde bir örnek istemiş ve beni haklı bulmuş.

Sn. Başkol Vakıflar Dergisi rölöve-resterasyon dergisi ve arşivlerimizin ilgilenenlere açılmasıyla yetinmedi. Vakıf yapıları ve restorasyonların halka açılmasını da istiyordu. Tiyatro binasının itfaiye meydanına bakan köşesini boşalttırdı. Üst aleslik geniş bir alanı buna ayırdı. Saffet bey bolca fotoğraf hazırlatıp bunlar, 2 cm’lik suntalara yapıştırttı. Büyük panoları salona taşıttım, Ankara Radyoevinden bant sağladım. Projeksiyon makinası alarak görüntüleri sokak camına (buzlu cam takıldı) yansıttık. Vişne çürüğü perde aldirdık. Sn. Ekrem Demirtaş rengini beğenmemişti; bir kere de onunla perdecileri do-laştık ve seçtiğime karar v erildi. Gün geldi; sergi açıldı. Büyük ilgi gördü. Seyirci sayısı giderek azalsa da bu olumlu paylaşımcı yaklaşım Vakıflar için yararlı ve gerekli bir atılımdı. Tüm bunları düşünen ve uygulatan Sn. Başkol’ dur. Kendisini saygı ile anıyoruz.

Sn. Feramiz Başkol işi ve olayları aralıksız izler ve kaynağına inerdi. Bir gün beni çağırttı. Bir dilekçe uzattı. Okudum. Doğrudan ben Genel Müdürlüğe şikayet ediliyordum. Konu Diyarbakır’da Cevat Paşa Mahallesi Hacı Büyük Mescidi kandilliklerinde iki ters üçgenden oluşan kandilliklerle ilgiliydi.

Yakinen Vehbi Kurum bunun ilkokul arkadaşıydı. Ortaokulun ortalarında dengesi bozulunca eğitimi bıraktı. Genç yaşta kendini dine verdi ve aşırı uçlara kaydı. Beni İsrail uşağı olarak suçluyordu. Oysa mescidin süslemelerinde bu Hz. Süleyman mühürü bolca kullanılmış ve süslü bir sıra oluşturmuştu. Yıllarca önce bu süs biçimini gördüysem, not aldım, resim çektim. Mezar başucu taşlarımızda (Şahide), çeşmelerde cami içliklerinde (vb) bolca örneği vardı. Bunlar zengin bir dosya oluşturuyordu. Kendilerine gösterdim; hayretle “bunları nasıl biriktirdiniz ?” diyordu. Bence bir sorun olmadığını en azından benim bir sorun yaratmadığıma inanmış göründü. Sn. Genel Müdürümüz doğası gereği, konuyu Sadi Bayram Bey’e de açmış. Sonuç aynı. Konu kapandı.

Sadi Bayram’ın yıllar sonra böyle bir makalesi yayımlandı.

Rölöve Büroma seçerek teknik ressam alırdım. Bu yetkiyi bana kendileri verdi. İnanmıştı, ”En çalışkan-üretken büro” olarak tanımlardı. Bir gün bir genç elinde dilekçeyle geldi. Genel Müdür sözlü olarak dilekçeyi ve istekliği bana göndermiş “ö görsün ekin” demişti. Sınav sonucu hiç iyi değildi. Kendisi elektrik teknisyenydi. Dilekçenin en altına “buraya yararlı olmaz” diye yazdım ve kısa imzayı attım. Ertesi günü beni çağırıp sorguladı. “Bunu yazmışsınız peki dilekçeyi ne yapayım?” deyince, aldım, altındaki 2 cm’lik kısmı kendi makasıyla kestim. Aradan bir süre geçti. Yapı işleri dairesinde bu delikanlının yararlı olduğunu söyledi.” yerini bulmuş” dedim.

Sn Başkol sorgular; peşini bırakmaz; geç inanır ancak doğruları da kabul ederdi. Olgun bir idareciydi; İnsanları doğru yerde doğru biçimde kullanma özelliği vardı.

Değerlendirme

Vakıflar Genel Müdürlüğü gücünü, etkinliğini ve değerini şanlı tarihinden alır. Bu, duyulmaz gurur kaynağı ve değerli bir mirastır; hazinedir. Bunu ulusuna tanıtmaz o denli ve ona yaraşır(gerekli) bir görevdir. İşte “Vakıflar Dergisi “bunun somutlaşmasıdır.

1938-2013 yılları arasında yayımlanan dergi 75. yılını doldurmuş, çıkacak olan 39. sayısı ve matematiksel anlatımla iki yıl geçmeden bir yenisini ekleyerek yayına devam edecektir. Derginin çok ciddi aranır doyumlu ve belgesel yönüyle gurur kaynağı olduğuna kuşku yoktur. Zaten böylesi bir kuruma başkası da yakışmaz.

Dönemin ünlü bilim adamları vakıfla ilgili yayımlarıyla kendi dalında bir belgeseldir. Vakıf kavramını tanımlayanlar ve bunun için sayısız yapı kuran inanmışlar, bunları yönetenler, yalnız ülke bazında değil, tanrı katında da aklı, ruhu, vicdanı ve vatan sevgisini paylaşan bir olguyu yaşarlar. Bunlar doyumsuz inceliklerdir.

Dergi ilk yılları’nda yazar arayan, üstatlardan beklentileri olan durumdayken giderek sayılıp-sevilip yazı bolluğuna ermiştir. Bu yazıları değerlendiren hakem kurulları kurmak gibi bilimsel inceliğe ermiştir. Yazıtlar, yapılar, yayımlar, yazın defterleri, vakfiyelerin kendisi taşa yazılarından ciltlenip arşivlere gidene kadar zengin bir dizi oluşturur. Bunları önümüze koymak, tarihimizi, ünümüzü ve inanç dünyamızı paylaşmak bu duyguları yeniden yaşamak demektir. Yüce Tanrımız kurumları yaşatanları, yayımlayanları ve yazarları her halde rahmetiyle kucaklayacaktır.

Nur içinde olsunlar.

Zengin bir kadrosunun varlığı övgüye değer. Bu oluşum, hem Vakıflar Dergisine kimlerin sahip çıktığı ve hem de ülkemizde artık, başta üniversitelerimiz olmak üzere değerli bilim ve sanat adamlarının bereketi (çokluğu) dikkat çekmektedir. Bu zenginlik konulara da yansır ve yeni yeni alt başlıklar çıkar. Yeni uzmanlıklar ve uzmanlar bulunur. Her bir yazarın yazı sayısı aşağıdadır.

Abdülkerim İbrahim	1	Atak Erkan	1
Acun Hakkı	3	Atay Hüseyin	2
Acun Ramazan	1	Atçeken Zeki	2
Azade Akar	2	Ateş İbrahim	12
Akar Tuba	1	Ayanoğlu Fazıl	5
Akaslan Mustafa	1	Ayda Deniz	2
Akbatçı Şinasi	1	Aydemir Olcay ve Murat Say	1
Akbulut İlhan	1	Aydın Ali Arslan	1
Akçay İlhan	1	Aydın Filiz	2
Aker Sabiha	1	Aydın Meltem	1
Akgündüz Ahmet	1	Akgün Hakan	1
Akın Günkut	1	Akyan Seher ve Şükran Özel Kayral	1
Akkuş Mehmet	1	Aytaç İsmail	1
Akmaydak Hüdavendigâr	4	Ayverdi Ekrem	8
Akok Mahmut	3	Bakirer Ömür	3
Akozan Feridun	1	Bakkal Cevat	1
Alatan Ali	2	Balaban Mustafa	1
Akçatpe Enes	1	Ruşen Balta	1
Aktaş Yasa Azize	1	Barışta H. Örcün	5
Aktepe M. Münir	4	Barkan Ömer Lütfi	2
Akyıldız Ali	1	Baş Ali Haydar	4
Alparslan Serpil	1	Bayburtluoğlu M. Zafer	3
Alevsaçar Kadriye	1	Baykal İsmail	1
Alkan Mustafa	1	Baykara Tuncr	2
Atlas Naciye	1	Bayraktar Alemdar Türker	1
Altun Ara	3	Bayraktar Nimet	1
Anonim	2	Bayraktar Mehmet Sami	1
Arel Hilmi	2	Bayraktaroğlu Suzan	5
Arel Mehlika	1	Bayram Sadi	15
Arık M. Oluş	1	Berki Ali Himmet	9
Arık Rüçhan	1	Berki Şakir	6
Aslanoğlu İner	1	Berkol Feramuz	1

Biçici H. Kâmil	1	Denktaş Mustafa	3
Bilecen Güler	1	Doğan Kenan	1
Bilgin Fehami	1	Doğan Mehmet	1
Bilici Kenan	2	Doğan (Şaman) Nermin	2
Binark İsmet	6	Duran Remzi	1
Biler Hayati ve Ali Kılıcı	1	Duru Mehmet	1
Burkan Gökhan	1	Durukan Aynur	3
Çağatay Neşet	1	Duymaz Şevki	1
Çakar Enver	2	Durüst M. Kâmil	1
Çakmakçı Turan	1	Eken Galip	1
Çal Halit	3	Eliaçık Muhittin	1
Çam Nusret	7	Elkeç Selahattin	1
Çam Nusret ve Ersay Yüksel	1	Emiroğlu C. Özer	1
Çam Mevlüt	1	Eren İsmail	1
Çayırdağ Mehmet	7	Erdemir Yaraş	1
Çebi Sıtkı	1	Erder Cevat	2
Çetin Atillâ	6	Erdoğan Abdülkadir	3
Çetin Firdevs	1	Erdoğan elmas	1
Çetin Mehmet	1	Erdoğan Muzaffer	4
Çevrimli Nilgün	5	Emrdoğru Mehmet	1
Çınar Hüseyin	4	Erken Sabih	2
Çüngen Hasan Fevzi	1	Eroğlu Memiş	2
Dal murat	1	Ersay Yüksel Ayşe	1
Dağlıoğlu Hikmet Turhan	1	Ersoy Baykurt	1
Danık Ertuğrul	3	Erdem Adnan	1
Dayıgil Feyzullah	2	Erzi M. Adnan	1
Demir Mustafa	1	Eser Erdal	1
Demirci Fehmettin	1	Esin Emel	1
Demirel Esin	1	Eğice Semai	3
Demirel Ömer	2	Fatsa Mehmet	4
Demirtaş Hasan	2	Fırat Nurcan İnci	3
Demiriz Yıldız	2	Fitrat Prof	1
Dengiz Orhan	1	Gabriel Albert	2
Denike, Barış	1	Gazimihal Mahmut	1
Deniz Bekir	2	Fahrettin Gökay	1
Deniz Şerafettin	1	Gökbilgin Tayyib	2

Gökmen Ertan	1	Keskinođlu Osman	11
Gubaydulin K. S.	1	Kılıcı Ali	3
Gülşen Dışlı	1	Konyalı İbrahim Hakkı	4
Gündođdu Hamza	3	Kızan Ali	1
Gündođdu Hasan	1	Köç Ahmet	2
Gündüz Mahmut	2	Köker Hüseyin Sıdkı	1
Günel Gökçe	2	Köprülü Fuad	7
Gümneri Hasan	4	Kuban Doğan	3
Gürbüz adnan	2	Kunduracı Osman	1
Gürkan Mahmut	1	Kunter Halim Baki	12
Gürsoy Çiğdem	1	Kuran Aptullah	3
Güzel Abdurrahman	1	Kurtođlu Mehmet	6
Hafız Nimetullah	1	Kıyım İnci	1
Hasandediç Hıvziya	1	Küçükdađ Yusuf	3
Muhittin Hattatođlu	1	Küçükkaya Gülçin	1
Hazar Ahmet Turan	1	Lewis Benard	2
Hut Davut	1	Maçan Emre	3
Işıközlü Fazıl	1	Mean Erdal	1
İbrahim Mehmet N.	2	Memişođlu Hüseyin	5
İbrahimzade Kemal	1	Mete Zekâi	1
İlter Fügen	1	Muallim Cevdet	1
İlter İsmet	1	Mutlu Asım	1
İnce Kasım	1	Müderrişođlu Fatih	4
İrtaş M. Semih	1	Mülayim selçuk	1
İşlek Sevim	1	Nefes Eyüp ve Gün Recep	1
Kaçan Erdoğan Meryem	1	Nefes Eyüp	1
Kaleli Tüfekçi	1	Numan İbrahim	3
Karabacak Ahmet Hamdi	1	N. Kılavuz Bülent	1
Karaduman Hüseyin	4	Ocak Ahmet Yaşar	1
Karakuş Ülkü Can	1	Ođan Aziz	1
Karamađaralı Beyhan	1	Oğuz Aydın Filiz	3
Karpuz Haşim	4	Okay Atılğan	2
İsmet Kayaođlu	4	Okiç M. Tayyib	1
Kazan Hilal	1	Ölmez Tülay	1
Kepeciođlu Kâmil	1	Ongan Halit	1
Kermeli Evgenia	1	Oral M. Zeki	4

Orbay Kayhan	3	Sargutan Erdal	1
Orhonlu Cengiz	1	Sarıcaoğlu M. Esat	1
Otto Dorn Caterina	2	Sav Murat	2
Ögel Bahaeddin	1	Savaş Smi	2
Ögel semra	1	Selçuk Fuçıyan	1
Ögüt Eker	1	Selman isa	1
Önder Mehmet	6	Serav Manif	1
Öney Gönül	3	Sertoğlu Mithat	2
Önge Yılmaz	8	Sevim Sezai	1
Öngül Ali	1	Sezer H. İbrahim	1
Öntuğ M. Murat	2	Sezgin İbrahim	1
Örnek Demet	1	Suna Utku Musa	1
Ötüken S. Yıldız	1	Şahin Ergin	1
Öz Mehmet	4	Şahin Kâmil	5
Öz Tahsin	3	Şaman Nermin	1
Özbek Ömer	1	Şaman Doğan	4
Özbek Yıldray	3	Şehsuvar Bedii N.	1
Özcan Koray	1	Şeker Mehmet	1
Özcan Yılmaz	1	Şener Abdülkadir	2
Özdamar Mustafa	2	Şener Murat	4
Özgen Mutlu	2	Şener Selçuk	2
Özdural Alpay	1	Şeşen Ramazan	1
Özkarcı Mehmet	2	Teasehner Von Erauz	2
Özkul Fındık	1	Tansel F.A.	1
Özlü Zeynep	2	Tuntuğ	2
Özme Adil	1	Tanju Hikmet	1
Özoran Beria Remzi	1	Tamer Vehbi	1
Öztürk Nail	13	Terzioğlu Arslan	1
Öztürk Şahabettin	3	Taş K. Zeyo	1
Özyurt Osman	1	Taşan Beren	1
Rafet Abmdulkerim	1	Taşar Aydın	1
Ruben Walter	1	Tuzlak Fahrettin	1
Saraç Kadriye ve Alpsar Serpil	1	Top Mehmet	1
Salihlioğlu Halil	2	Topkaçaoğlu Nadir	1
Salakis Georgios	1	Toruk Ferruh	4
Saçan Ülvi	1	Tosun Ahmet Semih	1

Tunalı Yağmur	1	Ülken Hilmi Ziya	1
Turan osman	1	Ünal Rahmi Hüseyin	1
Turan Şerafettin	1	Vergin M. Kemal	1
Turnalı Bilgen	1	Yaltkaya Şerafettin	1
Tükel Yavuz Aysel	1	Yasa (Aktaş) Azize	1
Turmmen Keçlim	1	Yedi yıldız M. Asım	2
Tuncer Orhan Cezmi	15	Yedi yıldız Bahaeddin	6
Tuncer m Mehmet	1	Yedi yıldız M. Aseni	2
Tural Erkan	1	Yetkin Şerace	4
Turnalı Bilgin	1	Yıldız Jehan	1
Tüfekçioğlu Abdülhamit	1	Yıldız Murat	1
Türkmen Kerem	2	Yılmaz Mehmet Emin	1
Uğur Müçteba	1	Yılmaz Yasin	1
Uluçam Abdüsselam	4	Yinanç Rafet	4
Uysal Ali Osman	2	Yurdakul erol	4
Uz Taşkesen	1	Yurdakul Erol	1
Uzar Nihat	1	Yurdaydın Hüseyin	2
Uzluk Feridun Nafiz	4	Yücel Erdem	5
Uzluk Şahabeddin	1	Yüksel Hasan	3
Uzunçadele İsmail Hakkı	2	Yüksel İ. Aydın	2
Ülgen Ali Saim	14	Yüngül Naci	2
Uçkan Himmi Ziya	1	Yürükoğlu Ömer	2
Ünsal Benhçet	1	Yürükoğlu Nihat	1
Ünver Ahmet Süheyl	17	Zeevi Dror	1
Ünver Gülben	1	Zengen Z. Salih	2
Üstüner Rezzan	2	Zorlu Tülay	2
Üstüncök Okan	1		

Bilim ve sanat kaynağı olan “Vakıflar Dergisi”, değerli yazarlarıyla başlangıcından günümüze dek (75 yıl) ilgiyi hep korudu.

Kültür ve Tescil Dairesinin 27 sayfalık, soyadına göre abc'li dizininde, yazarların kaçar sayfa yazdıkları ele alındı ve yeni bir dizin oluşturuldu. Buna göre; en çok yazı yazarlar, çokluk sırasıyla şöyledir.

- Ünver A. Süheyl	17
+ Orhan Cezmi Tuncer	15
+ Ülgen Ali Saim	14
+ Sadi Bayram	14
+ Öztürk Nazif	13
+ Ateş İbrahim	12
- Keskinoglu Osman	11
+ Özge Yılmaz	8
- Aydın Ekrem	8

Yazarların altı tanesi (+ işaretli) zaten vakfı çalışanları olup yazılarıyla, arşiv belgeleriyle iç içedir. Doyulmaz bir tutku ve hay.. içinde olup yazmaya doyamamışlardır. İyi ki de öyle olmuştur. Çünkü zaman her şeyi eskitiyor. Böylesine bir dergiye çok şey borçluyuz. Emeği geçenler hep şen kalsınlar.